

Brussels vonnis haalt asbestregeling fors onderuit (maar Eternit tekent beroep aan)

Date : 5 december 2023

De vroegere asbestproducent Eternit is door een Brusselse rechter veroordeeld voor het opzettelijk ziek maken van een asbest-slachtoffer. “De kans op kankers was zo groot dat het bedrijf wist dat er slachtoffers zouden vallen. Maar dat werd aanvaard.”, zo zegt een Brusselse rechter in het vonnis. De zaak werd aangespannen door Eric Jonckheere, voorzitter van Abeva, de vereniging van asbestslachtoffers in België, die zelf ook aan longvlieskanker lijdt. Het vonnis is een opmerkelijk precedent. Jonckheere kreeg eerder immers ook al een tegemoetkoming van het federaal Asbestfonds, dat sinds 2007 bestaat om slachtoffers financieel bij te staan. Zo'n tegemoetkoming maakt verdere gerechtelijke stappen tegen Eternit in principe onmogelijk. Met één uitzondering: als er een opzettelijke fout werd gemaakt. En net dat is wat de rechter nu heeft vastgesteld en bevestigd. Eternit liet per direct weten in beroep te zullen gaan. Het bedrijf is een onderdeel van de groep Etex in handen van [de families André Emsens, Voortman, de Cartier de Marchienne en van der Rest](#).

De Brusselse rechter is snoeihard in zijn vonnis voor het bedrijf dat vroeger asbestproducten verwerkte. Eternit moet vanaf midden de jaren '60 hebben geweten dat de manier waarop asbest werd gebruikt enorme gezondheidsrisico's inhield voor het eigen personeel, de families en de omwonenden. Toch bleef het bedrijf op dezelfde “hoogst lucratieve” manier doorwerken “zonder ook maar de minste beschermingsmaatregel”. Meer zelfs, Eternit probeerde de schadelijke gevolgen “te minimaliseren en te verdoezelen, en wetgevende inspanningen te saboteren”. De rechter noemt het “bedrog om zichzelf een financieel voordeel te verschaffen”.

Het gaat om een vonnis in eerste aanleg. Indien het wordt bevestigd in beroep haalt dat de politiek uitgewerkte asbestregeling volledig onderuit. En dat zal dan het werk zijn van Eric Jonckheere. De man verloor zijn beide ouders en twee broers aan de ziekte. Als zowat de enige in het land kon hij een rechtbank laten bevestigen dat de ziekte van zijn moeder veroorzaakt was door de vervuiling van de Eternit fabriek in Kapelle-op-den-Bos.

Jaarlijks sterven er 200 tot 300 mensen aan borstvlieskanker. Dat er daarvan zo goed als niemand naar de rechtbank trekt, heeft te maken met Guy Verhofstadt.

Als liberaal premier plaatste die in 2007 een beetje 'al stoemmelings' een amendement in de werking van het asbestfonds waardoor slachtoffers moeten kiezen: of een snelle procedure volgen voor schadevergoeding uitgekeerd door het asbestfonds van de federale overheid of een lange, onzekere en dure procedureslag volgen voor de rechtbank tegen het bedrijf en haar aandeelhouders. Guy Verhofstadt is geen onbekende voor de familie Emsens. Hij is al jaren bestuurder van de holding Sofina waar hij onder meer in het gezelschap zetelt van Jacques Emsens. Sofina is in handen van de familie Boël, via huwelijk verbonden met de familie Emsens. *(Lees verder onder de foto)*

Eric Jonckheere heeft dus wat zijn moeder betreft, niet gekozen voor de snelle afhandeling via het asbestfonds. In 2017 haalde hij definitief gelijk voor het Brusselse Hof van Beroep: Eternit is verantwoordelijk voor de kanker bij zijn moeder. Alleen in Italië was al een gelijkaardige verantwoordelijkheid voor de rechtbank vastgesteld. Jonckheere zette daarop zijn juridische veldslag verder en dagvaarde Eternit voor de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg in Brussel. Hij stelde daarbij dat de cementproducent, die tot 1998 bouwmaterialen met asbest produceerde, een opzettelijke fout heeft gemaakt en daarom verantwoordelijk is voor zijn borstvlieskanker. De rechtbank volgt hem daar nu in.

Volgens de berekeningen van Abeva draagt Eternit slechts 9.000 euro per jaar bij tot het asbestfonds, wat maar de helft is van de jaarlijkse schadevergoeding die één asbestslachtoffer krijgt via het asbestfonds. Het fonds wordt vergoed door bijdragen van alle bedrijven. "Het principe 'de vervuiler betaalt' wordt in dit geval niet gerespecteerd. Er was een tijd dat Eternit slachtoffers via een privéfonds jaarlijks 42.000 euro schadevergoeding betaalde", voegt Jonckheere hier nog aan toe. De man zegt geen wraak te willen maar wil wel dat Eternit zijn verantwoordelijkheid neemt. Tegelijk roept hij de fabriek op om een asbestverwijderingsplan op te stellen, gezien het asbestprobleem nog geen verleden tijd is.

In de Wetstraat is het N-VA kamerlid Valerie Van Peel die steeds weer wijst op de tussenkomst van Guy Verhofstadt bij de opstart van het asbestfonds. Nog in 2019 probeerde ze die bepaling uit de werking van het fonds te halen. Maar tevergeefs. Haar poging werd op dat moment tegengehouden door toenmalig minister van Volksgezondheid Maggie De Block, een oude partijgenoot van Verhofstadt. De Block reageerde toen als volgt: "Asbestose is een verschrikkelijke ziekte. Als dokter, parlementslid en minister heeft deze zaak me altijd nauw aan het hart gelegen. We hebben altijd gezocht naar de best mogelijke manier om de

slachtoffers te helpen en te beschermen. Daarom hebben we destijds het asbestfonds opgericht. Ik blijf dat fonds vurig verdedigen.” De Block zegt dat er bovendien een goede reden was voor de rechtbankregeling in het fonds. Die is er gekomen om te vermijden dat slachtoffers een proces moeten voeren tegen hun werkgever of collega’s, en is bedoeld om de sociale vrede en de arbeidsverhoudingen te bewaren. Van Peel kondigde inmiddels aan volgend jaar de nationale politiek te verlaten.